

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

Кафедра історії та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Сергій ПОДКОПАЄВ

08 " 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК2 «Філософія та етика наукового дослідження»

Рівень освіти:	<u>третій (освітньо-науковий)</u>
Спеціальність:	<u>073 Менеджмент</u>
Освітня програма:	<u>Менеджмент</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>

Луцьк – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія, методологія та етика наукового дослідження» для аспірантів за спеціальністю 073 Менеджмент.

„01” вересня 2022 року. – 9 с.

Розробник: Дяченко Н.І., доцент, к.і.н., доцент кафедри історії та права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління і фінансово-економічної безпеки

Протокол № 1 від. 31.08.2022 р.

31.08.2022 р.

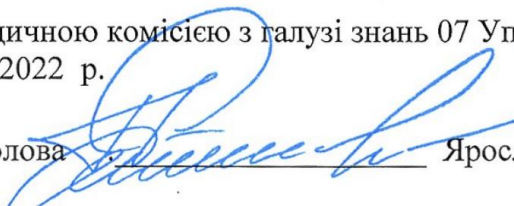
Зав. кафедри

Ольга ПОПОВА

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 07 Управління і адміністрування № 1 від “08” вересня 2022 р.

“08” вересня 2022 р. Голова

Ярослав ЛЯШОК

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	Обов'язкова
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	6
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	180
лекції:	32	6
практичні заняття:	16	4
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	-	-
самостійна робота:	132	170
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	к.і.н., доц., доц. кафедри історії та права Дяченко Наталія Іванівна: https://wiki.donntu.edu.ua/view/Дяченко Наталія Іванівна nataliia.diachenko@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни: «Філософія», «Логіка», «Іноземна мова для наукового та ділового спілкування».

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ознайомлення аспірантів з: історико-філософською спадщиною та місцем науки та наукового пізнання у ній; основними проблемами метафізики, гносеології та феноменології; особливостями процесу теоретичного осмислення світу; методологічними концепціями й теоріями, що мали найбільший вплив на формування образу філософії у свідомості сучасного суспільства; основними науково-філософськими проблемами сучасної філософії, етичними вимогами щодо розвитку сучасної науки тощо.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати наступні результати навчання:

Компетентності: вивчення дисципліни забезпечує отримання таких загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Вивчення дисципліни забезпечує такі фахові компетентності:

ФК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

ФК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

ФК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних

напрямах та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання, які отримує аспірант при вивченні дисципліни:

ПРН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці

ПРН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів.

3. Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- Основ філософії та наукового пізнання, розвиток потреби оволодіння філософською культурою як необхідною складовою власної професійної культури.

- Сутності основних категорій наукового пізнання.

- Поглядів основних світових та вітчизняних філософів.

- Тенденцій розвитку філософських систем, сучасного соціального та наукового процесу.

Уміння:

- Самостійно аналізувати філософську наукову літературу та застосовувати категоріально-понятійний апарат філософії як методологічну основу для власного дослідження.

- Відрізняти прояви буденного, релігійного та наукового світоглядів та відповідно оцінювати їх.

- Розвивати свій кругозір та виробляти в собі елементи філософського світогляду.

- Осмислювати соціальні явища й процеси, орієнтуватися в них.

- Здійснювати пошук інформації через бібліотечні фонди, комп'ютерні системи інформаційного забезпечення, періодичну пресу.

- Використовувати набуті знання для аналізу глибинних змін, що відбуваються у всіх сферах суспільного життя під впливом науки, техніки для соціальної і гуманітарної оцінки науково-технічної діяльності та її наслідків як позитивного, такі негативного аспектів (соціальних, екологічних та інших).

- Використовуючи філософський і, зокрема, етичний потенціал курсу «Філософія та наукове пізнання», щоби навчити долати крайнощі ідеології

сцієнтизму і технократизму на шляху більш конструктивного підходу, що дозволяє позитивно осмислювати і вирішувати проблеми, породжувані наукою і технікою з позицій раціоналістичних і гуманістичних.

4. Засоби діагностики результатів навчання

На підставі поточного контролю та підсумкового оцінювання визначається успішність навчання студента з навчальної дисципліни, де застосовуються:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усні тематичні заліки.

Методи письмового контролю: контрольні письмові роботи, письмові тематичні заліки, письмові іспити.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз тощо.

Під час семестрового контролю враховуються результати здачі всіх видів навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Тестовий контроль за теоретичними та практичними здобутками.

Підсумковий контроль – іспит.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом. Максимальний бал, що може отримати аспірант за результатами поточного контролю дорівнює 40 балів. За наявності помилок або при несвоєчасному виконанні оцінка знижується до 60% від максимальної. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів робіт відповідно до розподілу балів, які отримують аспіранти:

Поточний контроль, денна форма навчання								Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
ПР 1	ПР 2	ПР3	ПР4	ПР5	ПР6	ПР7	ПР8			
5	5	5	5	5	5	5	5	40	60	100
3	3	3	3	3	3	3	3	24		84

Примітки: 1) ПР1, ПР2 і т.д. практичні заняття;
2) У чисельнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Поточний контроль, заочна форма навчання				Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
ПР1	ПР2	ПР3	ПР4			
10	10	10	10	40	60	100
6	6	6	6	24		84

Оцінювання знань аспірантів для іспиту здійснюється за 100-бальною шкалою. Критерії оцінювання знань та відповідність до національної шкали наведено нижче:

Шкала оцінювання: ВНЗ, національна

За 100-бальною шкалою	Для іспиту
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Філософія науки в системі філософського знання.

Тема 2. Виникнення та закономірності науки. Структура наукового знання. Критерії науковості.

Тема 3. Наука як соціокультурний феномен і відповідь на потреби суспільства.

Тема 4. Класична і неklasична наука. Багатоманітність наукового та поза наукового знання.

Тема 5. Виникнення, основні етапи та школи філософії науки.

Тема 6. Особливості наукового пізнання. Рівні, форми, види, стилі мислення.

Тема 7. Теоретичні і методологічні принципи науки. Структура емпіричного і теоретичного знання.

Тема 8. Структура і функції наукової теорії. Умови матеріалізації теорії.

Тема 9. Філософські основи наукової картини світу.

Тема 10. Механістична картина світу та її наслідки.

Тема 11. Багатоманітність форм раціональності. Детермінанти розвитку наукової раціональності.

Тема 12. Методологія наукового пізнання. Метод, методологія, методика.

Тема 13. Класифікація методів. Загальнонаукові методи дослідження.

Тема 14. Основні методологічні програми сучасності: індуктивізм, конвенціоналізм, фальсифікаціонізм, історизм.

Тема 15. Етика науки. Філософський портрет науковця.

Тема 16. Професійна і соціальна відповідальність вченого.

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Виникнення і розвиток філософії науки. Основні етапи розвитку науки.	2	1
2	Наука як соціокультурний феномен. Наукове знання, його особливості, структура і критерії.	2	
3	Структура наукового пізнання. Структура, функції наукової теорії.	2	
4	Методологія наукового пізнання. Основні методологічні програми сучасності.	2	1
5	Проблема наукової раціональності. Історичні типи раціональності.	2	
6	Технологія наукового дослідження. Поняття і види наукових продуктів.	2	1
7	Підготовка наукових продуктів: основні етапи. Стиль і мова наукового дослідження.	2	
8	Проблеми етики науки. Об'єктивні підстави відповідальності науки і науковців перед суспільством	2	1
	Усього годин:	16	4

6.3. Теми лабораторних занять

не передбачено програмою

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Філософія науки в системі філософського знання.	8	10
2	Тема 2. Виникнення та закономірності науки. Структура наукового знання. Критерії науковості.	8	10
3	Тема 3. Наука як соціокультурний феномен і відповідь на потреби суспільства.	8	12
4	Тема 4. Класична і некласична наука. Багатоманітність наукового та поза наукового знання.	8	10
5	Тема 5. Виникнення, основні етапи та школи філософії науки.	8	10
6	Тема 6. Особливості наукового пізнання. Рівні, форми, види, стилі мислення.	9	12
7	Тема 7. Теоретичні і методологічні принципи науки. Структура емпіричного і теоретичного знання.	8	10
8	Тема 8. Структура і функції наукової теорії. Умови матеріалізації теорії.	9	12
9	Тема 9. Філософські основи наукової картини світу.	8	10
10	Тема 10. Механістична картина світу та її наслідки.	8	10
11	Тема 11. Багатомірність форм раціональності. Детермінанти розвитку наукової раціональності.	9	12
12	Тема 12. Методологія наукового пізнання. Метод, методологія, методика	8	10
13	Тема 13. Класифікація методів. Загальнонаукові методи дослідження.	8	10
14	Тема 14. Основні методологічні програми сучасності: індуктивізм, конвенціоналізм, фальсифікаціонізм, історизм.	9	12
15	Тема 15. Етика науки. Філософський портрет науковця.	8	10
16	Тема 16. Професійна і соціальна відповідальність вченого.	8	10
Усього годин		132	170

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання не передбачено планом

7. Література

7.1. Основна

1. Філософія: підручник. /М.Фюрст, Ю.Тринкс. –Пер. з нім. В.Кебуладзе. – К.: Дух і літера, 2019. – 536 с.
2. Добронравова І.С. Філософія науки: Підручник/ Добронравова І.С., Сидоренко В.Л., та інші. За ред. І.С.Добронравової. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2018. – 255с.
3. Петрушенко В.Л. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник/ В.Л.Петрушенко. – Львів: Вид-во „Львівська політехніка”, 2016. – 496с.
4. Фльорко Л.Я. Філософсько-психологічний вимір відношення „людина – природа”: Навчальний посібник/ Л.Я.Фльорко, М.А. Скринник, Е.П.Семенюк. – Львів: Ліга-Прес, 2015. – 296с.
5. Кримський С.Б. Філософія – авантюра духу чи літургія смислу?/ С.Б.Кримський. – Вид. дім „Київський університет”, 2010. – 326с.
6. Рьод Вольфганг. Шлях філософії: ХІХ–ХХ століття/ Пер. з нім. М.Д.Кулгаєвої, В.І.Кебуладзе, В.Терлецького. – К.: Слово, 2010. – 296с.
7. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз [Текст]/ В.П.Мельник. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 396с.
8. Ратніков В.С., Макаров З.Ю. Історія та філософія науки: Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 196с.
9. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки: підручник/ Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. третє, випр. та допов. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2017. – 364с.

7.2. Допоміжна

1. Філософія науки і техніки: навчальний посібник./ Укладачі: В.Д.Піхорович, А.Ю.Самарський. – К.: КПІ ім. Ігоря Сикорського, 2022.- 93с.
2. Методологія наукових досліджень у галузі. Практикум./ Укладачі Н.І.Бурау, В.С. Антонюк. – К.: КПІ ім. Ігоря Сикорського, 2021. -58 с.
3. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень: підручник./ О.Г.Данильян, О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с.
4. Філософія науки: курс лекцій/ О.П.Сидоренко. – Одеса: ОДАУ, 2019. - 156с.
5. Кузь О.М. Філософія науки: навчальний посібник/ О.М.Кузь, В.Ф.Чешко. – Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2017. – 172с.
6. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. / В.О. Ханстантинов. – Миколаїв: МНАУ, 2017. – 188 с.
7. Петрушенко В.М. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії): навчальний посібник. – Львів: Львівська політехніка, 2014. – 596 с.
8. Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи: навчальний посібник/ Ю.І.Палеха, Н.О.Леміш. – К.: Ліра, 2013. – 336с.

9. Холод О.М. Комунікаційні технології: підручник/ О.М.Холод. – К.: ЦУЛ, 2013. – 212 с.
10. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки/ В.С.Ратніков. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 230с.
11. Мешков В.М. Філософія науки і техніки: конспект лекцій / В.М.Мешков. – Полтава: ПолНТУ, 2012. – 106с.
12. Бралатан В.П. Професійна етика. / В.П. Бралатан. – К.: ЦУЛ, 2011. - 252с.
13. Інформаційний вплив: теорія і практика прогнозування: монографія./ За ред. П.Д.Фролова. – К.: Міленіум, 2011. – 304 с.
14. Європейський словник філософій. – К.: Дух і літера, 2010. – 576с.
15. Тарелкін Ю.П. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник/ Ю.П.Тарелкін, В.О.Цикін. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. – 196 с.
16. Добронравова І.С. Синергетика як нове світобачення (Електронний ресурс) / І.С.Добронравова. – Режим доступу: [http: www. philsci.univ. kiev/ua](http://www.philsci.univ.kiev.ua)

8. Інформаційні ресурси

1. [www:// info-library.com.ua](http://info-library.com.ua).
2. [http: //platonanel.org.ua](http://platonanel.org.ua).
3. [http:// www.gumer.info](http://www.gumer.info).